

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAKUNTAKEAVAN II VIRANOMAISNEUVOTTELUN ESITYSLISTA JA MUISTIO

Aika: 24.1.2006 klo 9.30 – 13.45

Paikka: Päijät-Hämeen liitto, Hämeenkatu 9, Lahti

Läsnä: Ympäristöministeriö, Harri Pitkäranta
Ympäristöministeriö, Maaret Stenström
Ympäristöministeriö, Jukka Reinikainen
Hämeen ympäristökeskus, Heikki Kankaanpää
Hämeen ympäristökeskus, Kirsti Nieminen
Hämeen TE-keskus, Markku Paananen
Hämeen TE-keskus, Pekka Ahtiainen
Hämeen tiepiiri, Minna Huttunen
Etelä-Suomen lääninhallitus, Hanna Ahonen
Museovirasto, arkeologian osasto, Esa Mikkola
Museovirasto, rakennushistorian osasto, Johanna Forsius
Lahden kaupunginmuseo/maakuntamuseo, arkeologian yksikkö, Hannu Takala
Lahden kaupunginmuseo / maakuntamuseo, rakennuskulttuurin yksikkö, Päivi Siikaniemi

Hartolan kunta, edustajan Pirjo Kinnunen
Heinolan kaupunki, Hartti Hämäläinen
Hollolan kunta, Heikki Haapalahti
Hämeenkosken kunta, Paavo Vuori
Kärkölä, Lauri Pouru
Lahden kaupunki, Veli-Pekka Toivonen
Lahden kaupunki, Raimo Airamo
Orimattilan kaupunki, Pirkko-Leena Jakonen
Sysmän kunta, Martti Miettinen
Sysmän kunta, Harri Hoffren
Aluearkkitehti Pirjo Kinnunen, (Hartola, Heinola, Pertunmaa, Sysmä)

Metsähallitus, luontopalvelut, Hannu Ormio
VR-Yhtymä Oy, Lasse Kajander
Ratahallintokeskus, Tapio Peltohaka
Hämeen rykmentti, Seppo Selin
Läntisen maanpuolustusalueen esikunta Eero Ruotsila
Senaattikiinteistöt, Jari Sipilä
Hämeen-Uudenmaan metsäkeskus, Seppo Leinonen
Järvi-Suomen merenkulkupiiri, Kalervo Kalliokoski

Päijät-Hämeen liitto, Esa Halme
Päijät-Hämeen liitto, Erkki Rope
Päijät-Hämeen liitto, Mirja Karila-Reponen
Päijät-Hämeen liitto, Mari Lång-Kauppi
Päijät-Hämeen liitto, Riitta Laitinen

1. Kokouksen avaus

Maakuntajohtaja Esa Halme avasi kokouksen. Avauspuheessaan hän nosti esiin, että tällä kaavakierroksella oli tarkoitus päivittää seutukaava maakuntakaavaksi ja keskittyä taajama- ja maaseutuasioihin. Seuraavalla kaavakierroksella on tarkoitus syventyä nyt vähemmälle jääneisiin aihealueisiin.

Maakunnan poliittista kulttuuria jäytännyt tieverkon kysymys näyttäisi saavan nyt ratkaisun. Maakuntajohtaja esitti erityiset kiitokset ympäristöministeriölle myötämielisestä suhtautumisesta erikoiseen menettelytapaan eteläisen kehätien ratkaisua haettaessa.

Kansalaisliikkeet ja muutkin tahot ovat antaneet hyviä lausuntoja ja mustutuksia. Lahden kaupunkiseudun rakennemallityöryhmä ja kaavoittajien yhteistyö on ollut hyvä ja positiivinen viitekehys, jonka kautta on ollut mahdollista edetä.

Maakuntajohtaja toivoi tämän kokouksen perusteella saatavan maakuntahallitukselle viestin, jonka perusteella kaava voisi edetä viivytyksettä. Hän kiitti vielä kertaalleen lausunnon ja muistutusten antajia ja toivotti kaikki tervetulleeksi neuvotteluun

2. Järjestäytyminen

Esitys:

- Tilaisuuden puheenjohtajana toimi maakuntajohtaja Esa Halme ja sihteerinä suunnittelu-päällikkö Riitta Laitinen Päijät-Hämeen liitosta.
- Kokouksen muistio laaditaan kokouksessa ja sen varmentavat allekirjoituksellaan kokouksen päätyttyä ympäristöministeriön edustajina Harri Pitkäranta ja Maaret Stenström sekä Päijät-Hämeen liiton edustajina Esa Halme ja Riitta Laitinen. Varmennettu muistio toimitetaan sähköpostilla neuvotteluun osallistuneille.

Johtopäätös:

Todettiin läsnäolijat. Sihteerin laatiman pöytäkirjan allekirjoittavat Harri Pitkäranta ja Esa Halme. Ympäristöministeriön edustaja totesi, että viranomaisneuvottelun tarkoituksena ei ole tehdä päätöksiä, vaan tuoda esille eri viranomaisten tärkeänä pitämiä, maakuntakaavaehdotukseen liittyviä näkökohtia. Sovittiin, että asioiden käsittely kirjataan kokousmuistioon asialistas- sa esitetystä poiketen liiton tekeminä johtopäätöksinä. Esityksestä poiketen muistio laadittiin neuvottelun jälkeen.

3. Muistutusten ja lausuntojen ottaminen huomioon sekä mahdolliset sisältöön ja esitystapaan tarvittavat muutokset

Kokoukseen ilmoittautuneille on toimitettu sähköpostilla tiedostoina "7.12.05 Maakuntakaavaehdotus, muistutukset.doc" ja "9.1.06 Maakuntakaavaehdotus, lausunnot.doc" liitossa laaditut koonnot saapuneista muistutuksista ja lausunnoista. Lisäksi on toimitettu tiedostoina "130106_Yhteenvedo muist ja laus_von 240106.rtf" sekä " Ohitievastine_24_01_2006.doc" valmistelijoiden esitykset siitä, miten annettuihin muistutuksiin ja lausuntoihin keskeiseltä ajatukseltaan vastataan ja mitä toimenpiteitä niistä aiheutuu.

Esitys:

- Käydään muistutusten ja lausuntojen huomioon ottaminen läpi asiakokonaisuuksittain toimitetun tiedoston mukaisessa järjestyksessä.
- Liitto kirjaa kokouksessa yhteenvedotiedostoon mahdolliset korjaukset ja täydennykset.
- Liiton korjattu yhteenvedo laitetaan tämän muistion liitteeksi.

Johtopäätös:

Kokouksessa käytiin laajalti läpi liiton täydentämä yhteenveto muistutuksista ja lausunnoista ja yhteenvedossa esitetyt vastineiden periaatteet. Maakuntajohtaja esitti kokouksessa kaikki ne muutokset vastineiden periaatteisiin, jotka esitetään maakuntahallitukselle. Liiton korjattu yhteenveto on muistion liitteenä.

Viranomaiset nostivat keskustelussa esiin muutostarpeita, joista keskeisempiä olivat seuraavat:

Ympäristöministeriön edustajat toivat esille kaupan suuryksiköistä ja kmk-merkinnästä keskusteltaessa, että uusien kmk-kohdemerkintöjen esittäminen Renkomäkeen, Hollolaan ja Hennaan on sen luokan kysymys, että kaava olisi laitettava uudelleen nähtäville. Lahden Renkomäessä todettiin paine kovaksi ja Lahden kaupunki joutuu asemakaavatyön myötä ratkaisemaan joka tapauksessa tilanteen riittäviin selvityksiin nojaten.

Ympäristöhallinnon edustajat kiinnittivät huomiota maakuntakaavan kyläverkon valintakriteereihin ja ohjauvaikutukseen, koska kaikkiin kyläalueisiin kohdistuu samanlainen asutuksen sijoittumista ohjaava suunnittelumääräys.

Ympäristöhallinnon edustajat painottivat pohjavesialueiden ottamista huomioon T- ja TP-alueiden rajauksissa ja niiden laajenuksissa Hämeen ympäristökeskuksen lausunnossa esitetyn mukaisesti ja koska valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sitä myös edellyttävät. Mikäli kaavaan jää tällaisia laajennusalueita, joudutaan niiden lainmukaisuutta harkitsemaan viimekädessä vahvistamismenettelyn yhteydessä.

TE-keskuksen maaseutuosaston edustaja esitti ettei maaseudulle tulisi esittää maatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen vaikuttavia merkintöjä tai määräyksiä. TE-keskuksen edustaja esitti merkittäväksi muistioon seuraavaa: "Maakuntakaavassa ja sen liiteaineistossa on lukuisia aluevarauksia ja merkintöjä, joiden vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja niihin liittyvään rakentamiseen eivät aineistosta selviä. Hämeen TE-keskuksen maaseutuosasto katsoo, että viranomaisena se ei voi sitoutua toiminnassaan ottamaan huomioon ja edistämään maakuntakaavan toteuttamista, mikäli Hämeen TE-keskuksen lausunnossaan edellyttämiä muutoksia ei oteta huomioon kaavaehdotuksessa ja sen liiteaineistossa."

Ympäristöministeriön edustajat kiinnittivät huomiota siihen, että maaseutumaisen alueen merkinnän toteuttamiskuvauksen mukaan kysymys on alueista, joihin ei kohdistu maakuntakaavassa tutkittuja valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia intressejä. Muissa maakuntakaavoissa tällaiset alueet ovat ns. valkoisia alueita.

Museoviraston, maakuntamuseon ja ympäristöministeriön edustajat painottivat kulttuuriympäristöön liittyvien merkintöjen ja määräysten selkeyttämistä ja muotoa sekä muinaismuistojen merkitsemistä kaavakartalle. Samat tahot kiinnittivät huomiota siihen, että maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja arvokeskittymien sisältö ja valintaperusteet eivät käy ilmi kaavaselostuksesta. Ympäristöministeriön edustajat esittivät, että C-aluevaraus- ja -kohdemerkintään liittyvä suunnittelumääräys "Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen" lisätään myös aluevaraus- ja kohdemerkintöihin ca, A, AT, P, TP ja T. Lisäksi ympäristöministeriön edustajat esittivät, että näiden merkintöjen kuvauksiin liitetään viittaus selostuksen asianomaisiin liitekarttoihin. Museoviraston edustaja esitti, että kulttuuriympäristö huomioidaan myös kk9-alueen suunnittelumääräyksessä. Yleisemmin keskustelussa todettiin, että puuttuvien aluekuvausten lisääminen kaavaselostukseen ja yksilöivien tunnusten lisääminen kaavakartalle tulevat selkeyttämään kaavan luettavuutta. Kaavakartan päällekkäisten merkintöjen kuvaustekniikkaan (viheryhteystarpeet, kmv jne.) toivottiin teknisiä parannuksia. Lisäksi toivottiin, että kaavaselostukseen liitetään selkeyden vuoksi tarkemmat kartat Lahden ja Heinolan keskustojen kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeistä alueista.

Metsähallituksen edustaja esitti, että Paistjärven VRs-alue tulee annetun lausunnon mukaisesti esittää SL-merkinnällä, samoin kuin muut lausunnossa esitetyt valtion omistuksessa olevat luonnonsuojelutarkoituksiin varatut maa-alueet. Ympäristöministeriön edustajat pitivät Paistjärveä koskevaa esitystä perusteltuna ja katsoivat, ettei valtion maita koskeva muutos edellyttäisi kaavaehdotuksen uudelleen nähtävälle asettamista. Liiton edustajat totesivat, että kaavatyön aikataulu edellyttää, että valtion maanomistustiedot saadaan kyseisistä kohteista välittömästi paikkatietoaineistona, muuten asian huomioon ottaminen siirtyy seuraavalle kaavakierrokselle.

Ympäristöministeriön edustajat esittivät, että viheryhteystarvemerkinän erotettavuutta kaavakartalla tulee parantaa ja että niiden tulisi turvata kaikki selvityksessä valtakunnallisesti tärkeiksi luokitellut yhteydet. Liiton edustajat totesivat, että kaikki kaavaselostuksen liitekartalla olevat valtakunnalliset yhteydet löytyvät myös kaavakartalta.

Tiepiirin ja ympäristöministeriön edustajat kiinnittivät huomiota erityisesti tiemerkitöiden epäyhtenäiseen esittämistapaan ja joidenkin seudulliseen kehään kuuluvien teiden luokitukseen. Merenkulkupiirin edustaja esitti korjauksia suunnittelumääräyksiin ja nykyisten ja olevien väylien esittämistä eri merkinnöillä. Ratahallintokeskuksen edustaja esitti muutosta ohjeellista päärataa koskevaan suunnittelumääräykseen ja poistettavaksi kaavaselostuksesta maininnat ratakäytävien mitoittamisesta neljälle linjaraitteelle. Ympäristöministeriön edustajat kiinnittivät huomiota Vesivehmaan lentokentän suunnittelumääräykseen ja selvityspereustaan. Ympäristöministeriön edustajat jättivät liikenteen merkintöihin liittyviä määräyksiä ja toteuttamiskuvauksia koskevat yksityiskohtaiset muutosehdotukset kirjallisina liiton harkittavaksi.

Ympäristöministeriön edustajat korostivat, että maakuntakaavassa osoitettujen eo-alueiden selvityspereustan tulee käydä ilmi kaavaselostuksesta. Liiton edustajat totesivat, ettei maakuntakaavassa ole osoitettu uusia alueita.

Kunnat selostivat lausunnoissaan esiin tuomiaan erityiskohteita ja niiden taustalla olevia viitekehyksiä.

Keskustelu oli kokonaisuudessaan maakuntakaavaa kehittävä ottaen huomioon rajalliset mahdollisuudet tehdä kaavaan muutoksia, ilman uutta nähtävillä oloa.

Ympäristöministeriö totesi, ettei se ole tässä vaiheessa miltään osiin päätöksentekijä. Viranomaisneuvottelun tarkoituksena on eri tahojen näkemysten kuuleminen. Ratkaisut tekee maakunnan liitto kokouksessa käydyn keskustelun perusteella itsenäisesti.

4. Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt ja niiden riittävyys

Osallistumista ja vuorovaikutusta Päijät-Hämeen maakuntakaavaprosessissa on kuvattu kaavaselostuksessa luvussa "Suunnittelun vaiheet ja osallistuminen" sivulta 25 alkaen ja erityisesti sivulla 29.

Esitys:

Kirjataan näkemys osallistumisen ja vuorovaikutuksen riittävydestä.

Johtopäätös:

Neuvottelussa todettiin, että osa kaavaratkaisuun käytetystä aineistosta on ollut käytettävissä suurelle yleisölle vasta valmistelun loppuvaiheessa. Liiton edustaja totesi, että aineisto on ollut pääosin nettiversiona käytettävissä. Selvitykset ovat kuitenkin olleet liiton valmistelijoiden käytettävissä kaavatyön aikana ja niihin on ollut mahdollista haluttaessa tutustua myös liiton toimistossa.

Muutoin osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyihin ja niiden riittävyteen ei ollut huomauttamista.

5. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja muun tavoitteenasettelun saavuttaminen

Tavoitteiden toteutumista on kuvattu kaavaselostuksen sivuilla 100-103 ja 106-107.

Esitys:

Kirjataan näkemys valtakunnallisten ja muiden tavoitteiden saavuttamisesta.

Johtopäätös:

Todettiin, että kaava toteuttaa tyydyttävästi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Ympäristöministeriön taholta tuotiin esiin, että kaavan käynnistyspäätöksen sisältöpainotuksista johtuen ei kaikkia asioita oltu kaavassa käsitelty täysipainoisesti. Maakuntajohtaja totesi, että on tarve jatkaa kaavatyötä mahdollisimman pian niiltä osin, mitkä eivät olleet tämän kaavakierroksen painopisteitä.

Viranomaisilla ei ollut huomauttamista kaavan tavoitteisiin, mitoituksiin tai yleisiin tavoitteisiin.

6. Vaikutusarviointien tulokset sekä selvitysten ja arviointien asianmukaisuus ja riittävyys

Kaavan selvityksiä on käsitelty ympäristöministeriön kanssa neuvottelussa 29.10.2004 (muistio [liitteenä](#)) ja ylimääräisessä viranomaisneuvottelussa 11.8.2005 ([muistio liitteenä](#)). Liiton kotisivuilla osoitteessa: <http://www.paijat-hame.fi/maka/index.htm> löytyvät linkit keskeisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Kaavaselostuksessa sivulta 97 alkaen on kuvattu kaavan kokonaisvaikutukset ja luvussa "Kaavan sisältö ja perusteet" on kuvattu aluevarausluokittain niiden vaikutukset.

Esitys:

Kirjataan näkemys selvitysten ja arviointien riittävydestä ja asianmukaisuudesta.

Johtopäätös:

Todettiin, että Natura-alueiden osalta ei ole suurempaa ristiriitaa, mutta maakuntavaltuustolle ja vahvistavalle viranomaiselle asia tulisi dokumentoida. Muistio Hämeen ympäristökeskuksen kanssa käydystä työneuvottelusta liitetään kaava-asiakirjoihin. Varmistetaan, että asia ilmenee myös kaavaselostuksesta.

Museovirasto esitti, että kaava-asiakirjoista ei ilmene miten vaikutukset kulttuuriympäristöön AT-alueilla on arvioitu.

Metsähallituksen edustaja esitti, että taajamien virkistysalueiden osalta olisi syytä kuvata viheralueiden muuttuminen seutukaavaan verrattuna. Lisätään asiasta liitekartta kaavaselostuksen liiteosaan ja täsmennetään kaavaselostusta. Todettiin, että maakuntakaavamerkintöjen tulkinta on erilainen kuin tulkinta seutukaavan varauksista. Pidettiin kuitenkin tarpeellisena esittää vertailu liitekartalla.

TE-keskuksen maaseutuosaston edustaja painotti kaavamerkintöjen oikeusvaikutuksien tarkentamista elinkeinoihin ja yritystoimintaan. Asiaan liittyy muistion 3. kohtaan kirjattu esitys.

7. Kaavan toteutumista koskevan seurannan järjestäminen

Kaavaselostuksen sivulta 97 alkaen luvussa "Kaavan sisältö ja perusteet" on kuvattu kaavan toteutumisen seurannan järjestämistä.

Esitys:

Kirjataan näkemys seurannan järjestämisen osalta.

Johtopäätös:

Seurannan järjestämisestä ei ollut huomautettavaa. Liiton työohjelmassa vuodelle 2006 on seurannan tarkempi suunnittelu (muistion laatijan huomautus).

8. Jatkosta sopiminen

Esitys:

Sovitetaan mahdollisista tarvittavista jatkotoimista.

Johtopäätös:

Todetaan, että ennen seuraavan kaavatyön aloittamista on tarpeen käydä laaja viranomaiskeskustelu.

Sovittiin, että neuvottelun muistio, josta ilmenevät viranomaisten näkemykset ja kommentit sekä korjattu yhteenveto lähetetään sähköpostilla tarkistettavaksi ympäristöministeriöön tiistaina 24.1.2006. Pitkäranta allekirjoittaa tarkistetun muistion torstaina 26.1.2006.

9. Neuvottelun päättäminen

Puheenjohtaja totesi yhteenvetona neuvottelusta, että perusasioista vallitsee melko hyvä yhteisymmärrys. Arkeologiaan ja kulttuuriympäristöön liittyvissä kysymyksissä löydettiin yhteinen ratkaisu. Todettiin, että maakäyttö- ja rakennuslain ja maaseutusuunnittelun välillä on jännite viranomaisten toteuttamis- ja edistämiselvoitteissa.

Maakuntajohtaja totesi, että korjattujen vastineiden perusajatusten muutokset ovat sellaisia, että uutta nähtävillä oloa ei tarvita. Lähtökohtana on, että kaava viedään maakuntahallitukseen 30.1.2006 ja maakuntavaltuustoon hyväksyttäväksi 20.2.2006.

Kaavatyössä on käsitelty kohtuullisen iso paketti ja on yritetty toimia nopeasti, mutta vielä jäi uutta suunniteltavaa tehtäväksi uudella kaavakierroksella.

Ympäristöministeriön edustaja onnitteli aikataulussa pysymisestä ja totesi, että on tärkeää saada eteläisen kehätien ratkaisu viimein aikaiseksi.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia hyvästä ja maakuntakaavaa eteenpäin vievästä keskustelusta ja päätti kokouksen.

Muistion vakuudeksi:

Harri Pitkäranta
Ympäristöneuvos
Ympäristöministeriö

Esa Halme
Maakuntajohtaja
Päijät-Hämeen liitto